

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Надя Златозарова Златева-Панайотова, катедра „Хирургия,
рентгенология, акушерство и гинекология“,
Факултет „Ветеринарна медицина“, Лесотехнически университет
член на научното жури за оценяване на дисертационен труд на тема
„СРАВНИТЕЛНИ ПРОУЧВАНИЯ ВЪРХУ ЛУКСАЦИЯТА НА КОЛЯННОТО
КАПАЧЕ ПРИ КУЧЕТО“,
представен от ас. Радка Стайова Гарноева
за придобиване на образователна и научна степен „ДОКТОР“ в научна
специалност „Ветеринарна хирургия“, професионално направление 6.4
„Ветеринарна медицина“, област на висше образование 6. Аграрни науки и
ветеринарна медицина,
с научен ръководител проф. Михаил Димитров Паскалев, дн

Нарастващият брой на домашните любимци и възприемането им като част от семейството изправя ветеринарната медицина пред нови предизвикателства и търсене на по-ефективни методи и средства за лечение на различни заболявания. Хирургическата патология на колянната става при кучето е разнообразна, свързана с вродени, придобити травматични или възпалителни заболявания, част от която е обект на изследванията на ас. Гарноева. Направеното проучване е актуално, има голямо значение за практиката и дава възможност за детайлно изследване на биомеханиката на ставата и търсене на рационални подходи при хирургическото лечение.

Дисертационният труд е написан на 186 стандартни страници и включва списък на използваните в текста съкращения (2 стр.), увод (3 стр.), литературен обзор по темата (61 стр.), цел и задачи на собствените изследвания (1 стр.), собствени изследвания (58 стр.), обсъждане (33 стр.), изводи (3 стр.), списък на оригиналните и потвърдителни приноси и препоръки за практиката (3 стр.), списък на публикациите на докторанта, свързани с дисертацията (1 стр.), както и библиография на използваните 290 литературни източника (19 стр.), от които 13 са на кирилица, а останалите на латиница.

Литературният обзор е обстоен, целенасочен и показва добра осведоменост на докторанта по отношение на анатомичните особености на колянната става при кучето, предиспозицията на определени породи, както и други нарушения в ставно-мускулния апарат на тазовия крайник, които могат да доведат до луксация на колянното капаче.

Подробно е описана биомеханиката на колянната става. Разгледани са и известните в литературата основни методи на консервативно и оперативно лечение, както и най-често срещаните усложнения след оперативна корекция.

Основната цел на десертационния труд е да се проследи разпространението на медиалната пателарна луксация при кучето, породните и анатомичните особености на скелета, промените, които настъпват в него при това заболяване, както и да се сравнят две техники за оперативно лекуване.

Поставените четири основни задачи съответстват на целта. Ретроспективното проучване за периода 2011 – 2014 г. е направено на основата на записи на информация относно 3167 бр. кучета, от които 169 бр. животни с диагноза „Луксация на колянното капаче“ са включени в статистическата обработка. Проспективното проучване (2015 – 2018 г.) включва 101 бр. животни със същата диагноза.

По отношение на породната принадлежност са изследвани кучета от дребните породи, които са и най-засегнати. При метричните и гониометрични методи за изследване са включени само кучета от породите йоркширски териер, пинчер, чихуахуа, а както и в литературния обзор е подчертано, липсват данни за най-засегнатата порода – померански шпиц.

В раздела „Материал и методи“ са описани подробно изследваните параметри и съответния брой кучета, брой стави и породна принадлежност - Измерване на механичните и анатомичните ъгли на бедрена кост и тибия при здрави кучета и кучета с медиална пателарна луксация – 87 бр. кучета, съответно 174 бр. стави, 4 породи; Сравнителни рентгенологични и компютърно-томографски методи на изследване при кучета с медиална пателарна луксация - 16 кучета (23 стави), четири породи; Сравняване на лечебния ефект между клиновидна и блок-резекция на трохлеарната бразда - 54 кучета (67 стави), 4 породи.

Получените резултати са обработени чрез използването на параметрични и непараметрични статистически методи, които са подходящо избрани и дават възможност за правилна оценка на статистическата значимост. Те са много добре онагледени с 9 фигури, 7 графики и 12 таблици. Ас. Гарноева е направила сравнително изследване на ефективността от приложението на два хирургически метода при лечението на луксацията на колянното капаче – блок-резекция и клиновидна резекция, като животните са проследени чрез образно-диагностично и клинично изследване в продължение на един месец и резултатите са анализирани сравнително като е използвана точкова скала със 7 показатели.

В табл. 2 е отразено, че 14 от оперираните животни с блок-резекция и 9 от тези с клиновидна резекция са на възраст до една година. Смятам, че дисертационният труд би спечелил, ако се направи сравнителен анализ на възстановяването по показател възраст. В същата таблица, приблизително 25% от оперираните животни с блок-резекция и 20% от тези с клиновидна резекция са били с наднормено тегло, което е висок процент и дава възможност да се направят изводи, важни за клиничната практика - влияе ли този показател върху степента на луксацията, върху биомеханиката и възстановяването след операция?

В обсъждането докторантът умело съпоставя, сравнява и коментира получените собствени резултати на фона на данните на други автори.

На базата на получените резултати са формулирани 11 извода, 3 оригинални приноси и 4 потвърдителни приноси, което е позволило да се направят 5 препоръки за практиката. Във връзка с дисертационния труд са представени три публикации, в които ас. Радка Гарноева е водещ автор. Трите статии са на английски език и са публикувани в реферирани списания.

Дисертационният труд на ас. Радка Гарноева е обстоен, много добре онагледен, стилизиран, включващ редица образни и клинични показатели на изследване и представлява завършено, пълно изследване, подчинено на поставената цел. Докторантът значително е обогатил своите теоретични познания и е повишил практическите си умения. Трябва да се отбележи, че обхватът на направеното проучване е доста голям, проведено е изцяло върху клинични пациенти и е ценно от практическа и приложна гледна точка.

В заключение оценявам ПОЛОЖИТЕЛНО дисертационния труд, който отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Тракийския университет за неговото приложение за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР“ по научната специалност „Ветеринарна хирургия“, професионално направление 6.4 „Ветеринарна медицина“, област на висше образование 6. „Аграрни науки и ветеринарна медицина“ и призовавам останалите членове на уважаемото научно жури да гласуват положително.

30.09.2019 г.

Изготвил становището.....

доц. д-р Надя Златозарова Златева-Панайотова,

Научна специалност „Хирургия, рентгенология и физиотерапия на животните“